

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Helyben: Vidéken: Egy óra 1 kor. Egy óra 50 fill. Negyedévre 3 Negyedévre 4 50 .		Felelős szerkesztő: IV. MÓRICZ PÁL. Kiadók és laptulajdonosok: HOFFMANN és KRONOVITZ.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: DEBRECZEN, Piacz-utca 47. és 49. szám.
---	--	--	--

Az ellenzék és a nemzet.

Az egész ország a legteljesebb bizonytalanságban várja a történéseket. Mi lesz és hogy lesz? Az ellenzék dühösen tárgyalja az alkotmánytiprást, feliratot intéz a királyhoz, kiáltványt a nemzethez és készül a tiltakozó népgyűlésre, szervezi az elkeseredett közhangulatot, hogy Tiszát megbuktathassa. Holott még az nem eredmény, ha a Tiszafiók megbukik és a rendszer tovább is fentmarad. Az pedig, amit az ellenzék csinál, nem alkalmas arra, hogy rendszert buktasson, mert a sikertelenség szaporítja azok számát, akik a nemzet függetlenségért való küzdelmében nem bíznak. A nemzeti nyelvért vívott küzdelem sikertelensége végzetes csapás volt az ellenzékre, ha pedig most újabb sikertelenség lesz a küzdelem eredménye, a nemzet teljesen el fogja veszíteni bizalmát.

Ennek nem szabad megtörténni, mert ez nagy csapás lenne az országra és a függetlenségi törekvésekre. Nem szabad tehát csupán a kormánybuktatásra törekedni, hanem a rendszert kell megrázni alapjában. A szabadelvűpártot a kerületekben kell megtámadni, lejártni és tönkretenni. Az

ilyen alkalmakat arra kellene felhasználni az ellenzéknek, hogy a szabadelvű párti kerületekben szervezze az ellenállást. Mert hiszen szép lesz az a népgyűlés a fővárosban, megható is; de hiába fognak elhangzani a szebbnél-szebb beszédek, ha ténybeli eredményei nem lesznek; mert Magyarországnak csak a központja Budapest, de a nemzet szíve nem ott dobog. A függetlenségi törekvéseknek nincs ott talaja. Ott már csak a töke és munka vivja nagy harcát, amely teljesen nemzetközi.

Másként kell az ország népét felrázni. Keljen utra az ellenzék, úgy mint Kossuth Lajos tette, mikor a haza veszélyben forgott. Járják sorra az ellenzék vezérei az ország városait. *Szervezzék az ellenállást ott, ahol még szervezve nincsen.* A szabadelvűpárti kerületeket értem. A nemzet küzdelme a választásokon dől el. A választásokra pedig nem az országgyűlés feloszlata előtt kell előkészíteni a kerületeket, hanem előbb. Eddig is az volt mindig a baj, hogy nem az ellenzék, hanem egyes ellenzéki férfiak szervezték a kerületeket. Mindegyik csak a saját kerületét.

Az erős, szinmagyar, függetlenségi

kerületek elvégzik kötelességüket, ott felesleges közhangulatot teremteni, hiszen ez megvan, hanem ott kell közhangulatot teremteni és az ellenállást szervezni, ahol még nincs, a szabadelvűpárti kerületekben. Ott kell megtámadni a törvénytíró bandát és támadni folyton, szünet nélkül.

Ha az ellenzék *eredményeket* akar elérni, akkor a nemzethez kell fordulnia. A nemzetet azonban a fővárosban hiába fogja keresni.

Politikai híreink.

(Budapest, november 23.)

Az új báró.

Nagyon közel lehetnek a választások. Legalább erre mutat, hogy a 4 Guttman után Csávossy Gyula nagybirtokosnak, valamint Benigna, Irma, Olga, Adrienne, Alice, Elemér, József és Endre nevű gyermekeinek a király a magyar bárói méltóságot és úgy neki, mint fentnevezett és még ezután születendő fiainak és ezek törvényes utódainak, az 1885: VII. t.-cz. 2. §. c) pontja értelmében egyszersmind az örökös főrendiházi tagság jogát is adományozta.

Szell Kálmán nyílt levele.

Szell Kálmán Rátóton van és gazdaságában foglalatlan, délután bement Szent Gotthárdra, hogy választóival érintke-

Szabolcska új könyve.

— „Csendes dalok“. Költemények, 1904. —

A mai költészet mondva csinált termelési korszakában jól esik ez embernek legeltetnie lelkét azokon a csöndes vizeken, melyek rózsákat és lehullott leveleket ringatnak tükrökön — Szabolcska Mihály tiszta költészeteképpen. Nem hivalgunk azzal a nagymondással, hogy a nagy költőnek ez a legújabb könyve is irodalmi esemény. Természetesen az, mint minden jó könyv megjelenése. De mégis kimagaslik az ár színtjéből, mert valamivel tisztább, valahogy magyarabb, valamiképp költőibb költemények ezek a Szabolcska-félék, mint a korunkbeli hajrá-költők, vagy ernyeten zengő lírikusok nagyotmerései.

Sokat eldicsérték Szabolcskának dalamos nyelvét, magyaros fordulatokkal gazdag formáit, istenáldotta kedvességét, nagy szerető szívet és páratlan őszinteségét. Nem is hiába dicsérik. Mert neki a költészet nem kenyérkereset, hanem mint az *Álmok* című költeményében olyan szépen énekl: „En lelkem álma, én tisztábbik énem. Szegény

költészetem! . . .“ Nappal igát hord görnyedezve s a csöndes esték daltermő magánya tündérséget borít rá és itt álmodozza álmait. Szeretet az Istene és oly igazán mondja: „Rosz a világ? Oh én nem átkozom, csak — szebbnek álmodom!“ Ez a rosztat is jónak látás példázata a költő-pap világfelfogását. S a költőnek a mindennapi embertől való elválása mutatja azt a teremtettség küzdelmet, melyet az egy én-ben e keitős léleknek folytatnia kell.

Szabolcska jól tudja azt, hogy ő igazán a „csendes dalok“ dalolója. Ne várjunk hát tőle trombitahangu riadókat. Hiszen a múlt év nyarán megpróbált ő harci nótákat is fújni, de maga belátta, hogy nem neki való. A nemzeti élet sodrán kívül áll, nem ragadhatja magával. A lelke sem gyűlöltre termelt. Kis családja kedves körének szeretettel fizetett nagy énekese. Az ő ereje abban a gyöngédségben van, amelylyel szívéhez tud emelni az Istentől kezdve a legutolsó porszemig mindenkit és mindent. Az ő világa az erdők és ligetek zöld sátora; az ő tündérségei a virágok; az ő hitvallása az egyetemes szeretet; az ő szerelme a hit-

vesi mély, hangtalan szerelem. Hogy állhatna hát ez az ember az érdekharcok zürzavarába? Hogy énekelhetné a fajgyűlölet dalát, mikor neki a föld idegen vándorai is testvérei?

Ritka adomány, hogy a költő ismeri önmagát! Hányan zengenek hazáról, mikor nincs hazaszeretet bennök! Hányan nyögnek siralmas szerelmi panaszokat, mikor verhevületök csak izgalmas zivatar, mely ront s nem szerelem, mely terem! Hányan énekelnek soha nem látott természetet, soha nem igaz hangokon! Szabolcska igaz ember; még önmagát sem becsüli túl. Marad a régi kis körben, s elmondja annak minden látott-hallott érdekességét, anélkül, hogy halhatatlan dicsőségre tartana számot. Szabolcskának hiába mondjuk azt: miért nem ír drámai költeményeket? Elbeszélő, nagy nemzeti verseket? Vagy regényeket? Tele mozgalmas eseményekkel és sokszínű emberekkel? Azt feleli rá: ez nem az én világom. Hiszen ki mondana akkor búcsút a busan zúgó erdőnek? Ki üdvözlőné tavasszal a réti violákat? Ki lovagoltatná térdén kis csemetéit? Ki mondana a hangulat édes

Mesés olcsó árban eladatnak

a raktáron lévő összes téli férfi- és gyermek ruhák

DEBRECZEN, Piacz-utca 47. sz. a Dréher sörcsarnok kapuja mellett (az „Emke“ kávéházzal szemben.)

Gerő

→ férfi ruha áruházában, ←

zésbe lépjen. A nyílt leveleket a választókhoz és a Ház elnökéhez délután irla meg Gotthárdon és így még nem kerülhetett nyilvánosságra.

Andrássy Gyula a nemzethez.

Gróf Andrássy Gyula már elkészült nyílt levelével; este a sajtó rendelkezésére bocsátotta és a ma reggeli lapokban fog napvilágot látni. A gróf nem utazott el, mint a lapok írják, hanem itt van a fővárosban és délelőtt tizenegy óráig dolgozott a levélben, melyet rajta kívül csak meghitt embere, Kónyi Manó ismer még; de ha a szövegről szóval nem is ismeretes, annyi mégis kiszivárgott, hogy a gróf leveleiben nem azt jelenti be, hogy a mandátumról lemond; ellenkezőleg, meg fogja jelölni azt a cselekvő irányt, melyben a kormánypartból kilépetteknek működniük kell, hogy a helyzetből tisztességesen ki lehessen bontakozni. A levél azt is ki fogja fejteni, hogy Andrássy már a csiny elkövetése előtt ki akart lépni a pártból, de mult keddi elutazása előtt biztositották, hogy egyelőre semmiféle erőszak nem várható. A csinyről csak annak megtörténte után értesült és rögtön ki is lépett a pártból barátjaival együtt, mivel azt akarták dokumentálni, hogy semmiféle erőszakkal — bármerről jöjjön — szolidaritást nem vállalnak.

Tisza István Bécsben.

Bécsből jelentik hogy gróf Tisza István miniszterelnök, Khuen Héderváry, Hieronymi és Tallián miniszterek Bécsbe érkeztek a kereskedelmi szerződések tárgyalásai ügyében. Megérkezésük után közös miniszteri tanácskozás volt a külügyminisztériumban oly célból, hogy a tárgyalásokat még e héten végleg befejezzék és a szerződés szövegét végérvényesen megállapítsák. Pozadovszky német államtitkár értekezett Goluchovszky külügyminiszterrel s újabb értekezlet lesz, úgy hogy Pozadovszky már e hét végén visszautazhatik Berlinbe a teljesen kész szerződéssel.

Tüntetések az egyetemen.

Az ifjuság szerdán délelőtt nagy tüntetésre készült az egyetemen. A folyosók, a lépcsőház, tele volt csoportokkal. A jogászok, bölcsészethallgatók izgatottan tárgyalták a politikai eseményeket. A tantermek üresek, a tanórákat nem tartják meg rendszeren. Nagy izgatottságot keltett az ifjuság között az a hír, hogy Pap Zoltán képviselő

11 órakor eljön az egyetemre. 10 óra után érkezett Wlassics Gyula egyetemi tanár, a kit az egyetemi hallgatók zajos ovációkban rézesítették. Nagy Ferenczet megabczugolták. Láng Lajos volt minisztert szintén megabczugolták, de egyéb baj nem esett.

Ujabb kilépések.

Sztáray Sándor gróf és Eszterházy Mihály gróf bejelentették a szabadelvüpartból való kilépésüket.

Tisza országos körútra indul.

Tisza István a kormánnyal együtt országos körútra indul és egyes kormányparti kerületekben igazolni akarja törvénytipró eljárását.

Szabadelvüpart az ellenzék mellett.

Általános feltűnést és nagy örömet keltett Szabadka független polgárai között dr. Antunovics József volt szabadelvüparti országgyűlési képviselő és Antunovics Máté királyi közjegyző, a szabadkai szabadelvü párt elnökének, Bartha Miklóshoz küldött következő távirata: *A merényletet elítéljük, a szövetkezett ellenzék elnökségének sziveskedjék kijelenteni feltétlen csatlakozásunkat.* Dr. Antunovics József, Antunovics Mátás.

Az iparkamara közgyűlése.

Szerdán délután tartotta a kereskedelmi és iparkamara közgyűlését Szabó K. L. elnöke alatt. A tagok nagy számmal vettek részt. Előadók voltak: Szávay Gyula tikkár, dr. Rédei Rezső segédtikkár és dr. Rác Lajos fogalmazó.

Napirend előtt Szentkirályi Tivadar alelnök szólalt fel és megemlékezvén a kamara egyik tagját, Zádor Lajost, a kereskedő társulat elnökét, évizedek óta Debreczen közgazdasági életének egyik legmunkásabb tagját ért kitüntetéséről, királyi tanácsossá kinevezetéséről. Indítványozza, hogy ez alkalmmal a kamara őt üdvözölje. A közgyűlés örömmel üdvözli Zádor Lajost és ezt jegyzőkönyvében is megörökíti.

Jelentést tett ezután az elnök a kereskedelemügyi miniszter leveléről, melyben az ipartörvény reformja megkezdése alkalmából küldött üdvözlőt köszöni meg a

kamarának. Szedlák József, a kamara egyik régi, derék iparos beltagja elhalálozott; emléket jegyzőkönyvben örökítették meg. Helyébe a soron következő póttag, Stégmüller Árpád hivatott be.

Az ügyforgalomról előadott titkári jelentés után a kamara előterjesztésére nyert miniszteri elintézés s az államsegélyes ügyekre adott miniszteri döntések kerültek sorra.

Ezek után az ipari munkások tömeges munkabeszüntései tárgyában legutóbb kiadott kereskedelemügyi miniszteri rendelet olvastatott fel. E rendelet, mely már a közönség előtt ismeretes, a tömeges munkabeszüntéseket mint természetes gazdasági életjelenségeket, jogosaknak nyilvánítja. — Azonban hangsúlyozza, hogy a munkarendben, szerződési feltételekben megegyezéssel fölvetett felmondási határidők és feltételek betartása nélküli munkabeszüntetés a törvény vonatkozó szakaszai szerint lesznek ezentúl is szigoruan elbírálandók.

Az ipari szakiskola felállítása tárgyában folytatott tárgyalásokról tett a tikkár jelentést, mely szerint városunkban a külföldön sikerrel bevált példák szerint szervezett mester és segédoktatási iskolát fognak felállítani. A közgyűlés a jelentést az eddig elért eredményekről örömmel vette tudomásul. A katonai szükségletek szállítási feltételeinek tervezett, újabb megállapítása tárgyában véleményezésre leküldött tervezetet részletesen kidolgozott munkálattal terjesztette elő a kamara hivatala, melyek a közgyűlés egészében elfogadott.

Az egységes vásárrendtartási szabályok kérdésében a közgyűlés kívánatosnak tartja a szabályok egységes rendezését, a szegedi kamara e tárgyban kidolgozott szabályrendeleteit némi módosítással helyeseknek találja.

Vásár, vám és helypénz ügyek tárgyalása után a társkamarak megkeresései során a kamarák parlamenti képviselőinek kérdésére a közgyűlés véleménye az volt, hogy kétségtelenül a munka, az ipar és kereskedelem a parlamentben elegendő képviseléssel nem bír, miért is a választói jog és parlamenti reform alkalmával azt orvoslandónak tartja.

Több kamara és ipartestület mozgalmat indítottak és az ipari munka-közvetítést a munkás szakszervezetek kezéből kivétetni kívánják; a közgyűlés szükségesnek kívánja ezt, és hogy a munkaközvetítés lehetőleg mindkét féltől független szervekre bizassék, ily szervezet országosan megalkottassék.

A kőmives mesterek és ácsmesterek közt, az előbbieket azon jogosultsága miatt, hogy földszintes házak és gazdasági épüeteknél az összmunkálatokat fölállalhatják és végezteshetik — támadt viszály került ismét a kamara tárgyalása alá. A különböző oldalokról jött, a kérdést össze bonyolító magyarázatokkal szemben tisztázott a jogszervi helyzet, mely a kőmivesek fenti jogát igazolja.

Mindazonáltal a mai, bár teljesen jogszervi helyzet sulyosan érinti az ácsmestereket. A kamara, bár egyik érdekelt felet sem kívánja előtérbe állítani, szivesen segítene rajtuk és amennyiben módja van benne, segít is; fölterjesztésben kéri a kereskedelemügyi minisztertől, hogy a kérdésnek mindkét félre méltányos megoldását az ipartörvény reformjánál, de lehetőleg még azt megelőzőleg a vonatkozó rendeletek megváltoztatásával rendeleti uton eszközölje.

Még több zálogüzlet kamatláb megállapítása, majd iskolai, iparfejlesztési segélykérések kerültek tárgyalás alá a gyűlésen, mely késő estig eltartott, a tagok kitartó érdeklődése mellett.

borongásával fedett szerelmi dalt halvány feleségének? Ki kiáltana hozsánát a hozzánk ma is leleszálló Szentlélek Istennek? — És én azt mondom erre: így van ez jól. Mert Szabolcska az egyéni érzések, egyéni hangulatok költője.

Most megjelent kötete is folytatás. Zökkenés nélkül való tovább éneklése annak, amit eddig az ő világául ismertünk meg. Három részre osztja könyvét: I. Áhítat, szeretet. II. Képek. III. Haza. Karácsonyról hat verset énekel, ami sok egy szerre, hiszen már eddig is hányszor zengette! Ujat pedig ő sem mondhat, mert a karácsony mindig egy marad. Vallásos versei a kálvinista nyugodt számotvetésnek példái. Csöndes maga megadással rendeli alá sorsát a változhatatlannak. És éneklő újra meg újra: egy a szép, egy az örök, egy a szent, a szeretet! Ar ellen című költeménye a hitvesi szerelem meghatározó éneke, olyan szokatlan ez a mai vétkes lángokkal lobogó világban! A Sejtelmek-ben pedig az atyai szív távolérzését örökíti meg, mely megsejteti vele: mikor sirnak s mikor nevetnek szerettei az ő messzejárásában. Nagy érdeme Szabolcskának a szerkezet egyöntetű erőssége; ezek a néhány szakos

dalai a magyar népdalok kerek tökéletességével versenyezhetnek.

A képek közt sok hirt találunk a faluból. Ez a genre egészen a Szabolcska alkotása. Ezt utánozzák újabb keletű verselőink; de Farkas Imre is legtöbbször aikertelenül. Itt találjuk az Iratokozás című kedves kis lírai képet, mely jelentéktelennek látszó voltában is mély gondolatokat takar. Ide van sorozva talár az egész kötet legszébbik költeménye: az Esztétika. Ilyet Csokonai óta nem sokat irtak. Hazafias versei közül kettő villan ki. Egyik az Örvény felé, mely páratlan magyar hummorról keserű a magyar népnek németbe szakadását, példázván ezt a Tiszának Dunába ömlésével. Másik: Dal a kaszáról, melyet jó lesz olvasgatnia a mai kor ernyeteg magyarának.

Szabolcska könyve virágos kert. Öreg ember, ifju ember, szerelmess lány, vallásos nő, mind megtalálja benne a maga virágát. Nem is olyan újak ezek a virágok, csak minden tavasszal kivirulnak, mint az alkotó természet legkedvesebb hangtalan teremtményei.

Oláh Gábor.

Vármegyénk és vidéke.

Halálugrás a toronyból.

Az üldözött tolvaj öngyilkossága.

Már említést tettünk arról, hogy Hornstein Izrael hajdunánási kereskedő hogyan fogott tolvajt a villamos csengőjével és hogy az elfogott Bazsik Zsófia cigányasszony a börtönben felakasztotta magát.

Az erélyes nyomozás során kiderült, hogy a lopásban része volt Mocsár Bertalan cigánynak is, a börtönben öngyilkossá lett Bazsik Zsófia férjének is. A csendőrök szerdán üldözöbe fogták Mocsár Bertit az utcán, aki erre felszaladt a református templom tornyába.

Természetesen a csendőrök oda is követtek. Mikor a cigány látta, hogy nem menekülhet, kilépett a torony ablakába és mire a csendőrök felértek, leugrott a magasból.

Irtózatlan látvány volt a boldogtalan ember esete. Fejjel lefelé zuhant a földre, úgy hogy az agyveleje is szétlocscsant és szörnyet halt.

Ilyen szomorú vége lett a tolvaj házaspárnak.

Kovács bácsi temetése. Szerdán délután temették a központi járás főszolgabírói iktatóját, a jó öreg Kovács bácsit borz utca 8. sz. a. lakásáról. Végtisztesség tételén megjelentek kartársai és a megye tisztviselői is. Legyen békés a pihenése.

Összeégett gyermekek. Mezőtelegről jelentik, hogy a közeli Vércsorog községben Karácsony Erzsi hét esztendő leánynak a ruhája tüzrakás közben tüzet fogott s a gyermek olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy azokba belehalt. A nyomozás megállapította, hogy a szerencsétlenségért senkit sem terhelhet gondatlanság. Hasonló eset történt Szalárdon, a hol Nagy János gazdának három esztendő kis leányán gyult meg a ruha s mire a szülők észrevették, súlyosan összeégett. A kis leány élet-halál között fekszik.

Elmeorvos a tébolydában.

Megőrült az örültek közt.

Az orvosi világnak szomorú szenzációja van. Dr. M. K., aki egyik budapesti nagy elmeorvosintézet főorvosa volt, megrendült idegei gyógyítása céljából szanatóriumba vonult.

A szerencsétlen orvos az elmeorvosintézet terén kitűnő hírnévnek örvendett, akinek tanácsát számtalan esetben kérték ki. Az elmeorvosintézetben, amelynek vezetője volt, mintaszerű rend uralkodott, a legutóbbi időben konstataáltak a környezetében, hogy az orvos nem a régi szeretetteljes türelemmel kezeli betegeit. Ennek a jelenségnek azonban nem tulajdonítottak nagyobb fontosságot, arra magyarázván az orvos viselkedését, hogy M. K.-nak nem régiben halt meg a kis fia s a gyászbeset kihozta a rendes nyugalmából.

Az elmeorvos a napokban dr. Schwartzert Ottóhoz volt vacsorára hivatalos, a ki tudvalevőleg idegyógyintézetet bír Budán a Kétygolyó-utcában.

Schwartzert, aki az elmeorvosnak régi jó barátja, megdöbbenve tapasztalt az orvoson olyan tüneteket, a melyek az idegek vérgromlását jelentik.

Schwartzert ekkor kerülő utakon meg-

magyarázta az orvosnak, hogy pihenőre van szüksége.

Dr. M. K. elmosolyodott:

— Talán te nálád pihenjek? — kérte gyanakvó hangon.

Erre a híres elmeorvos tréfás hangon a Pomáz melletti idegyógyintézetet jelölte ki, azt, a melyben annak idején a szerencsétlen végű Lukács Béla volt kereskedelmi miniszter is elhelyezést nyert.

Schwartzert ezután az orvos családja előtt is feltárta a szomorú valót s hogy nagyobb bajnak elejét vegyék, az elmeorvost a Pomáz melletti gyógyintézetbe szállították.

Mi az ujság?

Feleségének gyilkosa. Krupás István rási lakos meggyilkolta a feleségét és a házában levő pénzt magához véve megszökött. Valószínűleg Amerika felé vette útját. A kassai rendőrség mindent elkövetett a gyilkos kézrekerítésére. Krupás mindig jól élt feleségével, úgy, hogy meg nem állapítható, mi vitte a gyilkosságra.

Az ország választói. A választói jog reformjának előkészítése céljából a belügyminiszterium gróf Tisza István rendeletére tudvalevőleg hatalmas anyagot dolgoztatott fel. Ez az anyag nem került még nyilvánosságra, de jó forrás után részleteket közölhetünk belőle. Az első legfőbb tétel a választók száma; ha minden 20 éven felüli férfi választana, akkor kellene az országban 4.322.960 választónak lenni, tényleg pedig van az idejünkben 970.811. Roppant érdekes és tanulságos az adatgyűjtés a magyar nemzeti állam szempontjából. Ime a teljes végeredmény:

	Választók	Nem választók
Összesen	970 841	3,352.119
Magyar	542.417	1,705.749
Német	123.894	370.478
Tót	110.715	366.734
Román	110.572	645.670
Rutén	28.706	63.431
Horvát	11.495	37.463
Szerb	27.674	94.076
Különb. ismeretl.	15.308	68.518

Eladott leányok. A múlt napokban Szegeden özvegy Papp Györgyné, akinek az Oreszlán-utcában van cselédelhelyező intézete, elszegődött két szegedi leányt Teodorovics Péter zimonyi szerb emberhez, akit mint hirhedt leánykereskedőt, jól ismernek a rendőrségek. A két leány, névszerint Stelczter Helén nagyteremiai és Schobocher Borbála nagyikindai illetőségű, akiket Teodorovics úgy fogadott föl, hogy eszéki kávéházba mint kávéleányokat fogja alkalmazni. El is utaztak Szabadka felé, ott azonban a két leány megtudta, hogy az utitársuk Zimonyba, illetőleg Belgrádba akarja őket vinni, meg is váltotta a jegyet számukra. Sirni kezdtek a szabadkai állomáson és az figyelmeztette Strausz vasuti tisztviselőt, akinek a leányok elpanaszolták bajukat. Strausz azonnal értesítette a csendőrséget, amely letartóztatta Teodorovicsot, a két leányt pedig visszaküldte Szegedre.

Hazaárulással vádolt lap. A kolozsvári „Ujság” írja: A nagyenyedi Bethlen-kollégium ifjusága a „Magyar Szó” című lapot ifjusági olvasó egyesületéből kitiltotta. A kitiltás oka a lap hazafiatlan s **összbirodalmi érdekeket szolgáló politikája.** Örömmel üdvözljük a Bethlen Gábor-ifjuságot e határozataért. Tegnap a híres sáropataki Rákóczi-főiskola ifjusága tette ugyanezt, ma a Bethleu-kollégium s holnap bizonyára követi a többi iskolák ifjusága is.

Vadorzók és vadőrök harca.

Csepceseny turóczi megyei község határában elterülő közbirtokossági erdő véres eseménynek volt színhelye a napokban. A közbirtokossági erdő vadállománya hosszú ideig közpredául szolgált a vadorzók számára, mignem két évvel ezelőtt egy társaság által bérbe vétetvén, állandó öröklet alkalmazzák az erdőben.

Az orvadászok azonban nem igen tudtak leszokni a prédáról s amikor csak lehetett, pusztították a vadállományt, aminek az lett a következménye, hogy az erdővédek és az orvadászok között állandó volt az ellenségeskedés. A múlt évben Hupicskó Antal nevű híres orvadászt halva találták az erdőben. A vizsgálat nem tudta kideríteni, hogy ki lötte agyon Hupicskót, bár több mint bizonyos volt, hogy a vadőrök lötték agyon, bizonyíték hiányában beszüntették az eljárást.

Hupicskó rokonai azonban megesküdtek, hogy böszt állanak az erdővédeknek. Hosszu ideig léstek a kedvező alkalomra, míg tegnapelőtt végre elérkezett az idő. Hupicskó István, Podvaczky György, Lestyán István és Podrugán János orvadászok csütörtökön éjjel az erdőbe mentek, hogy özre lessenek. Amint az első lövés ordorodt, megjelentek a vadőrök is, akik valószínűleg puszkátú közé fogták az orvadászokat.

Ezek a veszedelmet felismervén, a fák mögé húzóda, fölverték a harcot visszaverték a vadőrökre, akik közül Hrabnyák Péter nevű vadört halálosan megsebesítettek. De ugyanekkor az orvadászok közül is Podvaczky György és Lestyán István is súlyosan megsebesültek, mire a többi orvadász elmenekült. A helyszínére érkezett hatósági közegek Hrabnyák Pétert és Podvaczky Györgyöt már halva találták. Lestyánt pedig súlyosan sérülve beszállították a lakására. A csendőrség úgy az orvadászokat, mint a harcban résztvevő vadőröket is letartóztatta.

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyó szám 63. Bérlet 47-ik szám (B)
Debreczen, csütörtök, 1904. évi nov. 24-én

Vén leányok.

Vigjáték 4 felvonásban. Irta: J. M. Barrie.
Fordította: Mihályi József.

Személyek: Valentine Brown — Palágyi Lajos. Richardt, őrnagy — Csiky László. Spiczter, hadnagy — Halász Alfréd. Blades, hadapród — Iványi Antal. Egy verbunkos őrmester — Szalay Károly. A thur Thomson, iskolásfiú — Berzevici Etel. Izabella, iskolásleány — Váradi Józsa. Susan Throssell — Je-zenszkyné Iré. Phoebe Throssell — Hahnel Aranka. Mary Willoughby — Arday Ida. Fanny Willoughby, a huga — Szabó Irma. Henriette Turnbull — Rományi Mária. Charlotte Parratt — Kovács Gizella, [a Trossell testvérek barátnői.] Harriete, egy bálozó leány — Püspöky Rózi. Patty, szolgáló Throsselléknél — Ebergényiné stb.

Holnap, pénteken, november hó 25-én,
bérlet 48-ik szám „C”

Szökött katona.

Eredeti népszínmű dalokkal és tánczczal 3 szakaszban. Irta: Szigligeti Ede. Zenéjét szerzette: Szerdahelyi.

Műsorváltozás. Az estére hirdett „Kis alamuszi” operett előadás Sugár Aranka betegsége miatt elmaradt s helyette a „Lőcsei fehérasszony” került színre úres ház előtt.

Ninos pénz színházátalakításra.

A színházat a tüzendészeti bizottság megvizsgálván, úgy találta, hogy a zsinórpadrást vasszerkezetűvé kellene átalakítani, az öltözőhöz vaslépcsőt építeni, a vasfüggöny megett vízvezető csövet alkalmazni, stb. A jog és pénzügyi bizottság szerdán délután foglalkozott a dologgal, de levette a napirendről, mert az átalakításokra nincs fedezet.

Enyingi Török Bálint. Szathmáry Zoltán darabjának serényen folynak a próbái, amelyekből ítélve a darab szép sikert fog aratni. Szathmáry Zoltánnak különben első darabja a Megtorlás című dramolett is, mely Nagyváradon zajos sikert aratott, arról tett bizonyosságot, hogy alapos ismerője a színpadnak. Darabjának második felvonásbeli diszlete Debreczen XVI. századbeli főúrczája egyik érdekessége lesz a premiernek. A bemutatón előadásban részt vesz az egész drámai személyzet.

Lendvayné a ravatalon. Lendvaynének, a Nemzeti Színház váratlanul elhunyt művésznőjének holtteste már ravatalon pihen a szövetség-utcai gyászházban. A ravatal az elhunyt lakásában van felállítva, amelyet teljesen elárastották virággal Lendvayné művészkollégái, akik rajongó szeretettel csüngenek rajta. A koporsót a halottasházból csütörtökön reggel átszállítják a Nemzeti Színház udvarára, ahonnan ugyancsak holnap délután három órakor nagy pompával megvége a temetés. A művészek nevében a színház udvarán Császár Imre, a temetőben pedig Mihályi Károly mondanak búcsuztatót. A székesfőváros tanácsa a Nemzeti Színház kérésére a művésznő számára diszkrét adott a kerepesi uti sírkertben; haláláról a színház külön gyászjelentést adott ki.

Színházi hírek. Csütörtökön kerül negyedszer színre Barrie J. M. 4 felvonásos vígjátéka, a „Vén leányok.” — Pénteken kerül színre Szigligeti Ede 3 szakaszos népszínműve, a „Szökött katona.” A népszínmű főbb szerepeit Sugár Aranka, Jeszenszkyne, Havasy Szidi, Mezei Andor, Krémer Jenő, Iványi Antal, Csiky László, Palágyi Lajos, Karacs Imre és Szilágyi Aladár játsszák. — Szerdán tartották az első rendezendő színpadi próbát Meyer-Förster Vilmos 5 felvonásos színművéből, a „Heidelbergi diákelet”-ből. A színműben az egész személyzet részt vesz, vezető szerepét játszanak a darabban Szabó Irma, Csontos Gyula és Krémer Jenő. A darabhoz a szebbnél szebb diákdalokat Kun László írta át.

Gyilkosság a kecskéért.

Minap a miskolci ügyészséghez távirati jelentés érkezett, hogy Sajó-Kazinczon embert öltek. A gyilkosságról tudósítónk a következő részletekben számol be:

F. hó 13-án éjjel Safrány József kazinczi gazdától ismeretlen tolvaj kecsket elloptott. A lopással a falubeliek Csipesi Istvánt gyanúsították, hogy ő követte volna el boszúból a lopást. Csipesi ugyanis szerelmes volt Safrány Mihálynak a leányába, de a szép Mária leányzó kijelentette előtte, hogy hiába jár utána s be se tegye többé a házukba a lábát.

A lopásról értesült Laczkó József is a többeknek oda nyilatkozott, hogy ő biztosan tudja, ki lopta el a Safrányék kecskéjét s az nem lehet más, mint Csipesi. A hír Csipesinek a füléhez is eljutott a mikor pár nap múlva találkozott Laczkóval, megfenyegette, hogy ha kedves az élete, hát ne beszéljen, mert megjárja!

Folyó hó 12-én este Laczkó több paj-

tásával a falu korcsmájában mulatott, ahova időközben bevetődött Csipesi is. A két ember között szóváltás támadt, mire Laczkó pofonütötte Csipesit, mire ez szó nélkül eltávozott. 11 óra felé járt az idő, amidőn Laczkó megunva a mulatást, szintén hazafelé indult.

Csipesi ezalatt Princz Ferenc barátját kereste fel s kérte, hogy segítsen neki. Így történt aztán, hogy mikor Laczkó hazafelé ballagott, Csipesi és Princz már az utcasarkon várták s a mit sem sejtő, védtelen embert fadorongokkal támadták meg s addig verték, amíg Laczkó a helyszínén ki nem adta a lelkét. A gyilkosokat a csendőrség elfogta.

UJDONSÁGOK.

Jog és pénzügyi bizottsági ülés. A város jog és pénzügyi bizottsága szerdán délután tartott ülést a városházi közgyűlési termében. Jelen voltak Bészler Károly árvászéki elnöke alatt dr. Magoss György főügyész, Oláh Károly tanácsnok, Roncsik Lajos főszámvevő, Debreczeni Jenő gázgárigazgató, Kis Albert, Márk Endre, Márton Imre, ifj. Schwarcz Vilmos, Simonffy Imre, Sándor és Jámbor János, dr. Balkányi Miklós, Tóth Emil jegyző.

Az országos Csokonai ünnep. A jövő év elején fogja megünnepelni a debreczeni Csokonai-kör Csokonai Vitéz Mihály halálának száz éves fordulóját. Ez alkalommal országos ünnepélyt rendez a kör, amelynek költségeire a város jog és pénzügyi bizottsága 1500 koronát szavazott meg.

Csokonai szülőháza közművelődési palota. A debreczeni kereskedelmi és iparkamara a tulajdonát képező hatvan-utca 23. sz. a. házat, amelyben Csokonai Vitéz Mihály született, felajánlotta megvételre a városnak 72.000 koronáért. A jog és pénzügyi bizottság javasolja a ház megvételét a tanácsnak oly célkól, hogy a közművelődési palota azon a telken épüljön fel. A közművelődési palotában nyerne elhelyezést a Csokonai kör, a muzeum, a műpártoló egyesület, stb.

Hatvanöt éves a nagy kölcsön. A belügyi kormány a 17 milliós kölcsön ügyében kérdést intézett a városhoz, 50 vagy 60 évre akarja-e felvenni? Azonkívül figyelmeztette leírta atában a várost, hogy 450.000 koronát, a melyet az utcák kövezésére irányoztak elő, kapcsolja ki a nagykölcsönből teljesítendő munkák közül. A jog és pénzügyi bizottság szerdán délután tartott ülésén úgy határozott, hogy a kövezésre szánt összeget a nagykölcsön terhére irányozza elő, a 17 milliót pedig 65 évre veszi fel. Igen ám, de mit szól ehhez az osztrák magyar bank, amely csak 50 évre adja a 17 milliót és csupán a törlesztést osztja be 65 évre oly képpen, hogy az 51. évben a tőkehátralék esedékes lesz azonnal. Vagy arra már nem gondolnak, hogy mi lesz ötven év múlva?

Elhunyt közjegyző. Mély részvételt keltett a város előkelő köreiből Balogh Géza köztisztviselőnek álló közjegyző halála, amelyről az alábbi gyászjelentés ad hírt: Özvegy Balogh Gézáné szül. Ecsedi Mária mint neje, Balogh Mária férjezett Svaiczter Gáborné, dr. Balogh Géza mint

gyermekéi, Svaiczter Gábor mint veje, Svaiczter Mária Magdolna mint unoka, úgy a maguk, mint az összes rokonság nevében, mély fájdalommal tudatjuk, hogy nagyváradi Balogh Géza kir. közjegyző életének 66-ik évében jobblétre szenderült. Drága halottunk földi maradványai folyó hó 25-én d. u. 1/23 órakor Kossuth utca 9-ik szám alatt tartardó gyászszertartás után, a róm. katolikus temetőkerthben fognak örök nyugalomra tétetni. Debreczen, 1904. november hó 23. Az örök világosság fényeskedjék neki! A temetést Kernáts „Kegyelet” temetkezési intézete rendezi.

Szervező bizottsági ülés. A város szervező bizottsága pénteken délután ülést tart.

Am átöröklés és a nevelés. A szabad lyceumban az este folytatta előadását Safrány Lajos tanítónőképző intézeti tanár a fentebb emített tárgyról. Az előadást nagy és előkelő közönség hallgatta a kereskedő társulat dísztermében. Igen sokan jelentek meg a tanügy férfiai közül. Az élvezetes és közvetlen példákkal fűszerezett előadást lelkesen megtapsolták.

Harapós kutya. Márton Józsefné Gömöri-telep 13. sz. a. lakosnő Alténburger Samu kutyája megmarta. A rendőrség a kutya gazdája ellen az eljárást megindította, a kutyát pedig megvizsgálják, hogy nem-e volt veszélyes?

Japán — Debreczenben. Kurukin az öcsesét tegnapelőtt letartóztatták Párisban éjjeli csendháborításért. Attól félünk, hogy a jövő hónapban az összes japán hadvezérek Európában időző atyjafiaiunk Debreczenben fog meggyűlni a bajuk a rendőrséggel. Bizonyos, hogy a zsidó nőegylet japáni báljára minden épkézláb hiva a mikadónak, aki csak nem harcol Port-Artur körül, ide fog jönni s az meg még bizonyosabb, hogy itt meg fognak ittasodni a debreczeni zsidó asszonyok szépségétől és a bálterem ragyogó pompájától. Ugy halljuk, hogy a Bika terme tetőtől talpig japáni mezből lesz. A díszítések a jövő héten érkeznek meg Hamburgból, ahonnan a legnagyobb behozatali cég részint eredeti, részint mesés imitációkat küld a nőegyletnek. De merőben új lesz a terem díszítésének a módja is. A terem egész berendezése szokatlan lesz és eredeti. Eddig nem érvényesült részek fognak kidomborodni. Szóval olyan látványosság lesz a december 17-iki nyári ünnep, amelyet még nem láttak az öreg Bika falai.

Meglopott gazda. A debreczeni disznóvásárra jött be Pap Miklós elepi gazda, de vásárt nem csinált. A piros bugyelárisából kivett hát két husz koronás bankót és elhatározta, hogy kimulatja magát. Kezdte a vörös ökörnél, onnan a Hatvan-utca 8. sz. a. bormérésbe ment, ahol már a cigányokkal mulatott, onnan pedig kótyagos fővel Német Mátyás Hunyadi-utca 28. sz. a. vendéglőjébe ment, ahová állítólag szürös atyafi kísért. Mikor itt fizetni akart, akkor vette észre, hogy a zsebéből 900 koronát tartalmazó pénztárcáját ellopták. Panaszt emelt és a rendőrség erélyesen nyomozza az ismeretlen tettest.

Tárgyalás a villamos vasut-ügyében. A város kiküldöttjei és a helyi vasut társaság megbízottjai szerdán folytatták a tárgyalást a villamos vasut ügyében. A vita leginkább az engedély meghosszabbítása körül forgott. A helyi vasut társaság megbízottjai az engedélynek 25 évvel való meghosszabbításához ragaszkodtak, egyéb-

ként a szerződés tervezet többi pontjainál teljes megegyezésre jutottak. A villamos vasut létesítése elé számbavehető akadályt egyik fél sem gördített és bizunk benne, hogy a tárgyalások teljes sikerre fognak vezetni.

— **Zádor Lajos ünneplése.** A debreczeni pénzügyintézetek igazgatói a kereskedelmi csarnokban tartott értekezleten elhatározták, hogy a debreczeni pénzügyintézetek, Kereskedő Társulat, a keresk. és iparkamara és a többi rokonintézetek bevonásával nagyszabású ünnepélyt rendeznek a Zádor Lajos tiszteletére abból az alkalomból, hogy a király tanácsosává nevezte ki.

— **Szakosztályi választások.** Az ipartestületi fodrász-szakosztály Reiter Sándor elnöklete alatt megalakították a választmányt, a melynek tagjai lettek: Koppányi Kálmán, Révész Lipót, Megyeri Kálmán, Kencz Antal, Kárpóli Péter, Fuchs H. Imre, Jakab József, Kovács Lajos és Jezsik Sándor. A férfi és női, valamint a szűrszabók, meg a kalaposok együttes szakosztálya is megalakította Mauk József elnöklésével a választmányát, melynek tagjai: Keszler Jakab és Sarkadi József, Harsányi Gábor, Fenyő Sándor, Sövényi István, Antal Vincze, Klein Dávid, Varga Lajos, Tegdes Károly, Prelovsky András, Nagy Lajos és Balla Mihály, Friedmann Armin, Darvas Béla és Blum Zsigmond lettek.

— **Meghaltak:** Pataki Julianna ev. ref. 3 éves, Nagy Sándor ev. ref. 52 éves, Fráter Irén Eszter r. kath. 1 hónapos, Ari István ev. ref. 14 hónapos, Balla Sándor ev. ref. 9 napos.

— **Függetlenségi kör gyűlés.** A debreczeni függetlenségi-kör választmánya f. hó 26-án, szombaton délután 5 órakor ülést tart. E gyűlésen beszélnek meg a január elején tartandó táncmulatság módozatait.

— **Sakkverseny.** Szerdán volt a verseny 19. napja; játszmát nyertek Szávay, Székely, Móga, remis lett a dr. Stark-Székely játszma. A verseny most kezd kialakulni, a jobb játékosok most már több partiet játszanak, s előre kerültek. A verseny állása: Móga 12, dr. Kenyeres, Lévy 11½, Tyrics 10½, Dalmy, Székely 10, Rósenfeld, Grünvald 9½, Bárány 9, Kiss 8½, Krausz 8, dr. Fekete 7½, Faludy, Szávay 7, dr. Stark 6½, Emerich 6, Kassay 4.

— **Katonák, mint tüzoltók.** A nyáron előfordult rettentő tüzesetek indították Szabolcs vármegyét arra, hogy feliratban forduljon a honvédelmi miniszterhez a katonai legénységnek a tüzoltásban leendő kiképzetése tárgyában. A határozatot megküldötték az összes törvényhatóságoknak pártolás végett. Most érkezett meg az átirat Debreczen városához is, melynek törvényhatósági bizottsága kétségen kívül szintén magáévá teszi az üdvös eszmét.

— **Az orgazdaság vádja.** A debreczeni sörnagykereskedők, szikvizgyárosok és az „Ebesi” ártézi kut vállalat tulajdonosa panaszt emeltek amiatt, hogy az általuk forgalomba hozott sörös hordók, sörös palaczkok és ládák, valamint szik és ebesi vizes üvegek és az azokhoz tartozó ládák sok esetben nem szolgáltatnak vissza, hanem jogtalanul elidegenítettnek. Az elidegenített tartályok aztán rendszerint potom áron azon házalók, zsidórusok, illetve fémmel dolgozó egyéneknek adatnak el, akik ezek összevásárlásával üzletszerűen foglalkoznak. Miután ezen visszaélések mind nagyobb mérvet öltenek, és az említett kereskedők, illetve gyárosok jelentékeny károsodását okozák: figyelmeztetem a közönséget és különösen a házalókat, zsidórusokat, ócskavas kereskedőket és fémmel dolgozó egyéneket, hogy fentebb jelzett kereskedők és gyárosok által forgalomba hozott s azok czég-

jegyzékével ellátott bármilyen tartályokat, szóda és ebesi vizes üvegeket, az azt elárúsítani szándékozókadjak vissza, azok jogtalan elidegenítésétől, illetve összevásárlásától tartózkodjanak; azon egyéneket, kik ilyen tartályokat és üvegeket adnak el, illetve vesznek, a legközelebbi rendőrnök adják át, annyival is inkább, mert az eladók ellen a büntető törvénykönyv 355 §-ába ütköző sikkasztás vétsége, a vevők ellen pedig a büntető törvénykönyv 370 §-ába ütköző orgazdaság vétsége, illetve az 1879 évi 40 k. t. czikk 129 §-ába ütköző tulajdon elleni kihágás miatt a büntető eljárás azonnal megindíttatik. Végh Gyula, rendőrfőkapitány.

— **Az ezüst kanál.** Eddig csak kiváló politikusokat gyanúsítottak azzal, hogy ezüst kanalat loptak, de ime özvegy Vezendi Józsefné Méliusz tér 15. sz. a. lakosnő véletlenül nem politikust gyanúsít az ezüst kanál lopással, hanem holmi alsóbb rendű lényt. Hát már mások is lopnak ezüst kanalat?

— **Gondatlan gazda.** A halápon felügyelet nélkül hagyta Tóby József a kosóját. Ezalatt a lovakvól valami ügyes tolvaj lelopta a hámat. A károsult gazda feljelentést tett.

— **Lopás.** A rendőrségen panaszt emelt Pécsi Ferencz tanyai lakos, hogy az elmúlt éjjel Farkas Lajos fodrásznál hált és 5 korona értékű pányváját, a szerződésből 2 pár gyermekcipőt, a zsebéből 2 korona készpénzt lopott el álmában ismeretlen tetes. A panaszos részeg volt és ily állapotban lopták meg. A rendőrség a nyomozást megindította.

x **Letzter József** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piacutca 44. Dr. Ujfaluassy-ház. Állandó fényképképzés a műterem kapubejárataánál lévő kirakatban látható.

x **Ne tessék addig kölöszönt felvenni,** míg Rácz Béla 27 pénzügyintézettel összekötötésben levő bankirodájában tájékozást nem szerez. Debreczen, Csapó-u. 12. Levélhez válaszbbélyeg kéretik.

x **Figyelem!** Felhívjuk olvasóink szíves figyelmét Krausz Mór előnyösen ismert cipészemester új cipőraktárának mai lapunkban megjelent hirdetésére.

x **Legfinomabb angol és Söllingeni zsebkések,** ollók, borotvák és borotváló készülékek, valamint mindenféle toillet-czikkok olcsón beszerezhetők **Mentze Henrik** ujdonságok áruházában, Piac- és Szent-Anna-utca sarkán.

x **Az utolsó mohikán halála.** Ismét meghalt az utolsó mohikán névszerint Nez Percés. Egy évtized óta a jó ég tudná megszámolni, hogy hányadik volt a megboldogult, akit ez alatt a cím alatt paréntáltak el az ujságok. Bizton várhatjuk, hogy kis idő multával újlag az utolsóról lesz szó. Most gondoljunk inkább a jelenre! Az utolsó az elsőre! Az Első Alföldi Cognacgyár r. t. kecskeméti pálinkafőzdéjére, ahol a világhírű barackkülönlegességek készülnek. És kérjünk árjegyzéket a gyárvezetőségtől. Ezt és a Barack Híradó mutatványszámát bérmentve küldi a gyárvezetőség.

Irodalom.

Két könyv Debreczen multjáról.

— Zoltai Lajos újabb könyve. —

Vettük és a legmelegebben ajánlva közzöljük az itt következő két felhívást:

A magyar közönség ama részéhez fordulok felhívással, a mely kegyelettel ápolja ősei emléket, amely becsülni tudja a multat, mint je enünk és jövőnk szilárd alapját.

Rövid idő mulva két történelmi mun-

kám hagyja el a sajtót. Mindkettőnek anyagát egykoru oklevelek és eredeti forrásművek segítségével dolgoztam fel s mindkettő Debreczen, ez ő magyar város történetének egy-egy mozgalmas jelentőségteljes korszakát ragadja meg ismertetés végett.

Egyik

„Debreczen és vidéke urai az Árpádkor végén és az Anjoukorban 1200-1400 között.”

czimmel azt az időt tárgyalja, amelyben Debreczen és a körülötte fekvő falvak, városok, a Nyírség, Kemejvidéke és felső Biharvármegye lakott helyei legelőször jelennek meg oklevelek világításában. E két ivnyi terjedelmű munka felsorolja a XIII. és XIV. század összes nagyobb birtokos nemzetségeit, családait a vidékbeli birtokaikkal együtt. E muakához térképet és néhány rajtot is csatoltam.

Megjelenik a városi nyomdában december hó elején.

Ára 60. fillér.

Másik munkám czime

„Debreczen a török uralom végén 1662-1692. közt.”

Eredetileg a Magyar gazdaság történelmi Szemle füzeteiben jelent meg. Mozgalmasabb, szenvedésekkel teljesebb időt talán soha nem ért ez a város, mint a Várad elestét követő három évtized alatt, a mikor török, német, kurucz és labancz zsarolta, fosztogatta Debreczent, szivta véréit, életerejét ennek a népnek.

E 200. nagy 8-ad rétes oldalra terjedő könyv a törökhöz, Erdélyhez, a magyar királyhoz és a kuruczokhoz való viszonyunkkal, a város háztartásával, terbeivel és jövedelmével foglalkozik, még eddig ki nem aknázott adat források alapján. Mellékelem hozzá Debreczen város 1650. és 1680. körül való határának s valamint akkor elfoglalt belterületének térképét. Az első két térkép színes kiállításu.

A munka kezelhetőségét betűsoros név és tárgy mutató könnyíti meg.

E munka 1905. január hó elején hagyja el a budapesti Patria r. t. nyomdáját.

Ára 4. korona.

Megrendeléseket mindkét munkámra, akár egyikre vagy másikra már most elfogadok. Mindkét munka csak korlátolt számú példányban készül s kereskedésbe nem kerül.

Debreczen, 1904. november hó 22.

Hazafias tisztelettel

Zoltai Lajos.

városi segédlevéltárnok.

TÁVIRATOK.

Ujabb kilépések.

Budapest, november 23. Ujabban Széchényi Viktor gróf és Ábrányi Kornél léptek ki a szabadelvűpartból.

Megmozdult a közvélemény.

Kecskemét, november 24. A város törvényhatósági bizottsága Beniczky Ferencz főispán elnöklete alatt tartott ülésén 38 szótöbbséggel elfogadta Szappanos István a — függetlenségi és 48-as párt elnökének indítványát, hogy a törvénytipró — Ujsza-kormányának szavazzanak bizalmatlanságot és köriratlan hívják fel ugyanerre a többi törvényhstóságokat is. A névszerinti szavazás megejtése után a közgyűlés a karzattal együtt énekelte el a Kossuth-nótát. A szabadelvűpart jóra valóbb elemei is a bizalmatlansági indítvány mellett szavaztak.

Budapest, november 23. A fővárosi közgyűlésén Polónyi Géza napirend előtt hevesen támadta Halmos János polgármester, mert a

törvénytiprást helyeslő bérencz-gyűlésen részt vett esküje ellenére. Halmos mosakodni akart, de az ellenzék olyan lármát csapott, hogy egyetlen szavát se lehetett hallani. Az ellenzék a Kossuth-nótát énekelte, mire az elnöklő Márkus József főpolgármester felfüggesztette az ülést. Szünet után Eötvös Károly akart beszélni, de ekkor a kormánypart csapott lármát. — Az elnök negyedórára megint kénytelen volt az ülést felfüggeszteni, de azután ismét Eötvös állt fel szólásra, mire a kormánypart még nagyobb zajt csapott. Végre Halmos akart beszélni, de a vihar oly erővel tört ki, hogy a főpolgármester kénytelen volt a gyűlést feloszlítani.

Andrássy Gyula gróf nyílt levele.

Budapest, november 23. Ma jelent meg Andrássy Gyula nyílt levele, amely óriást feltűnést keltett politikai körökben. Andrássy kijelenti, hogy az obstrukció lehetőségét nem akarja kizárni; 37 év óta nem volt pártválság, a többségi uralom állandósult, az ellenzéknek ellene semmi védőeszköze nincs, csak a házszabályok. Háttha a törvényi küzdelem felül? Kevesen fogják azt kezdeni, csak az elszántak és önzettek, mert a tömeg opportunisták. Az ellenállás lehetőségét a mindenben kereszttől gázoló hatalommal szemben biztosítani kell. A cél nem minden eszközt szentesít. A kisebbség esetleges visszaélései nem jogosítják fel a többséget arra, hogy a törvényt és jogot legázolja. Erőszakos uton a jogrendet nem lehet megváltoztatni. Az erőszakosan megváltoztatott házszabályok nem kötelezők, mert házszabályokat csak a Ház — az ellenzékkel együtt — változtathatja meg. A bonyodalomból egyetlen kivezető út: az új választások. Hadd szólaljon meg az ország.

Apró csatározások.

Pétervár, november 23. Sahavar tábornok jelenti, hogy csapatai a Saihiti szoros mellett Tunga falutól 4 kilométernyire átvágták a japánok horgas kerítéseit és az ellenséget megtámadták, amely súlyos vereséget szenvedve visszavonult. Orosz részről elesett 10 tiszt, 30 ember. Szakapu falut a japánoktól elfoglalták.

Törvénykezés.

November 23.

Hivatalvizsgálat. A debreczeni járásbírósgot most vizsgálja dr. Szűcs Miklós törvényszéki elnök. A vizsgálatot ma fejezi be.

Kinevezés. A debreczeni ítélő tábla elnöke Lányi Lajos színérváraljai járásbírósgai díjtalan joggyakorlót segélydíjas joggyakorlóká nevezte ki.

Esküdtársi elnök kijelölés. Bernáth Elemér táblai elnök az 1905. év számára a debreczeni törvényszéknél szervezett esküdtársi elnökül dr. Szűcs Miklós törvényszéki elnököt, helyettesének pedig ugyanarra az időtartamra dr. Oláh Miklós törvényszéki bírót jelölte ki.

Elítélt orgazdák. Székely Gyula 19 éves szoboszlai hentes segéd az édesanyja tiszteletéből a múlt év október havában két izben nagy mennyiségű szalonnát lopott s azokat potom áron az alábbiaknak eladta, akik ezért és pedig T. Szabó Lajos 19 éves asztalos segéd 28 napi elzárásra s 60 kor. pénzbüntetésre, továbbá T. Szabó Károly 40 éves nádmester 14 napi elzárásra s 40 korona pénzbüntetésre, Kovács István 8 napi elzárásra és 20 kor. pénzbüntetésre és ifj. T. Szabó Károly 21 napi elzárásra és 20 kor. pénzbüntetésre ítéltettek. Mind a négy vádlott felebezett.

Szélhámos nő. Kádár Borbála gyönyörű születésű 25 éves nő, — ki jelenleg az egri törvényszék fogházában 2 és 1/2 évi büntetését tölti, családja miatt ül a debreczeni törvényszék előtt, mert 1903. év május, június és július hónapjaiban Ujfalusi János helybeli lakos mezőrendőr előtt és családja előtt folyton gazdaságával, vagyonos rokonaival dicsekedett, apja és nagyapja nevében részben saját, részben Ujfalusiék nevére irogatott, melyben azok Ujfalusiékat arra kéri, hogy csak adjanak a leányoknak kölcsön pénzt, majd ők azt megfizetik, vesznek neki még házat is Debreczenbe 24,000 koronáért, s abban vádlott Ujfalusiéknak ingyen lakást ígért, s ezek nemcsak kölcsön pénzt adtak vádlottnak, hanem Elek Ferenczénél hónapos szobát béreltek neki 14 koronáért és majdnem 3 hónapon át élelemmel is ellátták és részére a helyi érdektől 400 korona kárt okozott vádlott Ujfalusiéknak. Ugyancsak ily módon Elek Ferenczék is 10 korona készpénzt és egy pár cipőt csalt ki. Gazdag szüleivel dicsekedett Munkás Józsefné születésű előtt is, kitől 2 koronát kért és 12 korona áru ruhát csalt ki és még számos egyéneket kisebb nagyobb összegek erejéig károsított meg ravasz fondorlarokkal. Ezen tetteiért újabb 2 évi és 6 havi fegyházat kapott. Belenyugodott.

Betörő kereskedőség. Klein Simon Sándor debreczeni kereskedő segéd márczius 5-én déli 12 órától 2 óráig alkulcs segítségével a Zempliner Arthur vezetésével álló és a Kohn Herman pécsi lakos tulajdonát képező Hatvan-utcai 17. sz. alatt levő bolt helyiségbe behatolt s a pénztár asztalát felfeszítette s abból 778 korona 6 fillért s egyéb értéktárgyakat ellopott. Ezen tetteiért beismerte s így 9 havi börtöret ítéltetett. Felebezett.

Terménytőzsde.

(Svarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése.)
Budapest, 1904. november 22.

Mérsékelt kínálat és gyöngye vételkedv mellett készáru 5 fillérral olcsóbb.	
1905. októberi buza	8-77.—78
1905. áprilisi buza	10-11.—12
októberi rozs	—
1905. áprilisi rozs	7-94.—95
októberi zab	—
1905. áprilisi zab	7-12.—14
1905. májusi tengeri	7-52.—53
juliusi	—
szeptemberi tengeri	—
1905. augusztusi repce	11-10.—20

Nagy raktár

Szőnyeg
Függöny
Butorszövet
Linoleum
Bőrvászon
Ágy- és Asztalterítő
Flanell takaró
Pokrócz
Paplan és Matraczokból
Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódai cégénel
DEBRECZEN, Kistemplom-bazár.

**Ügyvédi irodámat
Kossuth-utca'9. sz. a., I. emelet
megnyitottam.
Dr. Kiss Gyula
ügyvéd.**

Étkezés előtt igyon ótvágygerjesztőt a
hírnevés

KECSKEMÉTI GYÜMÖLCSPÁLINKÁBÓL

mely

az Első Alföldi Cognaogár R.-T.
Kecskeméten,

szeszfinomítógyára által üzemben tartott főzdeben
készül. — **Kapható mindenütt.**

Vezérképviselő Debreczen részére:
Trigarszky Emil ur.

H.-Nánáson

a néh. Hegedüs Sándor tulajdonát képezett, most Muraközy Gábor bir. végrehajtó tulajdonát képező 3 drb esztergapad és hozzávaló szerszámokkal felszerelt esztergályos műhely eladó, esetleg a lakással együtt haszonbérbe kiadó. Venni vagy haszonbérbe szándékozók értekezhetnek

Muraközy Gábor

bir. végrehajtóval

H.-Nánáson.

Nagy Lajos irodája

Piacz-utca 42. szám, Lamprecht-palota.

Megszerez: nagykorúsítási, nőszülési, örökbefogadási, névmagyarosítási, ipar, mindennemű katonai és egyéb engedélyeket. Mindennemű perenkívüli kérvényeket a legjutányosabban megír. „Okmányszerző Vállalat”.

Átvesz 40 koronán aluli kintlevő követeleket s azokat rövid idő alatt beszedi. „Incasso Intézet”.

Mindennemű családi ügyekben adandó megbízást elfogad, elvállalja a legkényesebb családi ügyek lebonyolítását, a legnagyobb discretioval teljesít megfigyeléseket! „Magánkutató privát detectiv-vállalat”.

A vállalat tulajdonosa: Nagy Lajos volt ügyvédsegéd, kinek szakavatottsága és feltétlen megbízhatósága mellett legfényesebben tanuskodnak: Debreczen város polgármesteri hivatalától, a kir. törvényszék, vizsgálóbírósg, kir. járásbírósg, dr. Kardos Samu, dr. Szöllös Dezső és dr. Király Péter ügyvéd uraktól nyert szolgálati bizonyítványai, ahol is több mint 8 éven keresztül működött mint fogalmazó-segéd s aki a debreczeni tek. kir. törvényszéktől kir. bírósági végrehajtói oklevelet is nyert.

Hivatalos órák hétköznapokon: d. e. 9—12 ig, d. u. 3—7-ig.

Vasárnap és ünnepnapokon: délelőtt 9—12 ig.

Telefon

Van sze
BUDA1-féle

minden család
hogy nem érde
mikor csak 1
töltött tortát le

(Spanisc

Dió, Mogyoró,

Rococo, Koka

Magvas, Gazdák

Betegek

torta stb. egy

napon át külö

Továbbá

kilója 1-60.

Táplálék

Pozsony

Meg

az öszi

Női d

Blous

mosó f

SZAB

Debrec

Uj

czip

Tisztel

zönséget, h

rendü czipé

utca 50 sz

gyobbítva é

kel ellátva

Piac

a posta tő

át, ahol is

mére dusan

kész

rendeztem

készítménye

csobb árba

Amidőn

zönséget a

kérem a sz

Mérték szerin

mába vágó m

Telefon 349.

HALLÓ: UJDONSÁG.

Telefon 349.

Tisztelt háziasszonyok figyelmébe!

Van szerencsém b. tudomására hozni, hogy az általam bevezetett BUDA1-féle

1 koronás torták!

minden családnál igen alkalmasak s kérem tessék meggyőződést szerezni, hogy nem érdemes ezek készítésével otthon bajlódni ebben a drágaságban, mikor csak 1 koronáért is már jó ízletes crémnel, tejszinnel, vagy befőttel töltött tortát lehet kapni, van szerencsém felsorolni egy néhány minőséget u. m.

(Spanische wind) Szarazhab Tejszinnel, Eper, Málna, Gesztenye, Kávé,

Dió, Magyoró, Csokolád, Maraskin Tejszincrémmel, továbbá Sacher, Gigerl.

Rococo, Moka Double, Dióhabcrém, Stefania Fatinica, Fedora, Ós Budavár,

Magvas, Gazdász, Jogász torták stb.

Betegeknek ajánlható igen könnyű vanília crémtorta vagy borsató torta stb. egy kísérlet is elegendő bizonyíték a tény valóságáról. Egész napon át különböző friss sütemények kaphatók.

Továbbá készítek gyomorgyönggélkedőknek carlsbadi kétszersültet

kilója 1'60.

Táplálékos tojásos kétszersültet kilója 3 kor.

Pozsonyi mandulás kétszersültet kilója 3 kor.

Naponta friss csakis saját gyártmányu kiváló finom Tea-sütemény kilója 4 kor.

Finom Piskóta nagy és kis minőségben kilója 4 kor.

Kugler, Mignon dessertet, kandirozott, valamint csokoládés gesztenye Piéré, kandirozott gyümölcsöt.

Saját gyártmányu finom gyümölcsös kenyeret [Kletzenbrod.] Befőzött 1 nagy üveggel 80 fillér, 10 üveg tetszés szerinti minőség csak 7 korona.

Saját gyártmányu legfinomabb minőségű Bonbonok, Csokoládés, Conagkos, Likörös, különböző Marzipan, eredeti gyümölcs izekkel, vegyes kilója 5 kor

Fagylalt, Parfait, Tejszin krémekek. Biscuite-glacé.

Plombierét. Crogué-aszbouchest, rendelésre igen jutányosan készítek és hához bejégelve szállítom.

Dus választék mindennemű különleges Bonbonierekben.

Főtörékvésem mindenkor az leend, hogy e téren folytonosan ujdonsággal szolgálhassak, mert ezáltal üzletem magasabb színvonalra való fölemelését elérni reménylen.

Nagybecsü pártfogását kérve

vagyok tisztelettel

Budai Károly.

Megérkeztek

az őszi és téli idényre a legujabb

Női divatkelmék,
Blouse selymek,

remek kivitelü

mosó flanelek, velezek
SZABÓ LAJOS FIAI

Debreczen, Rózsa-tér.

Fényképészeti cikkek.

Láda kofferek

uti készletek, pénz-, szivar- és levéltárczák,

férfi fehérneműek

(mérték után is készülnek.)

Solingeni kések, ollók, borotvák, haj-, köröm- és ruha kefék, fésűk, szappanok, tükrök nagy választékban, — jutányos áron kaphatók

BORSOS KATA

műipar és férfi divat áru raktárában

DEBRECZEN, városház épület.

Férfi kalapok, nyakkendők, gallér és kszelők.

Illatszerek, sejabotok.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy 20 év óta a debreczeni placzon fennálló

butor-üzletemet

a mai kor igényeinek megfelelőleg megnagyobbítottam, valamint egész modern gőzerőre berendezett

butor-gyárat

létesíttettem és ezáltal abba a kellemes helyzetbe jutottam, hogy igen tisztelt vevőimmet minőség, izlés és ár tekintetében, előnyösebben mint bárhol, kiszolgálhatom és a versenyt bárkivel könnyen felvehetem.

Egyszersmind felhívom a n. é. közönséget saját érdekében kitünő gyártmányu butoraim megtekintésére, valamint szabadalmazott ebédő és más asztalaimra, melynek minden lapja egészen kemény tömör fából, 244 darabból van összeállítva és ezáltal minden vetemedés, hasadás vagy furnir-lepattogzás teljesen ki van zárva.

Tisztelettel

KILLER EDE

butorgyáros, csász. és kir. udvari szállító Debreczen.

Bőr áruk.

Végkiárulás.

Az üzlet teljes felosztása miatt hatóságilag engedélyezett

végkiárulás.

Szifft Aladár

Piacz-utca 24.

Női Ruha Szövetek 1 mtr 20 kr.-tól feljebb, Czérna Pique és Velouz Barchetek 1 mtr 18 kr.-tól feljebb, Stefani Karton 1 mtr 20, Diana 1 mtr 27, Atlas Satén 1 mtr 30, Ruha Zefir 1 mtr 28, Selyem Batiszt 1 mtr 40, Himzett Moul 1 mtr 38. Szövött belés és rövidárak, Selyem Cächemir és mosó fejkendők, Agyterítők, Abrosz, női, férfi és gyermek téli keztyük, férfi Nyakkendők

Az áruk minden áron

végkiárusítottak

Szifft Aladár, Piacz-utca 24. sz.

Végkiárulás.

Végkiárulás.

Uj saját készítményű czipőraktár.

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy 12 év óta fennálló elsőrendű czipész műhelyemet Széchenyi-utca 50 sz. alól tetemesen megnagyobbítva és a legkitünőbb munkaerőkkel ellátva

Piacz-utca 34. sz.

a posta töszomszédságába helyeztem át, ahol is a n. é. közönség kényelmére dusan felszerelt

kész czipőraktárt

rendeztem be, melyben kizárólag saját készítményeim a gyári czipőknél is olcsóbb árban kaphatók.

Amidőn biztosíthatom a n. é. közönséget a legpontosabb kiszolgálásról kérem a szives pártfogást.

Krausz Mór

úr és női czipész, a főposta mellett.

Mérték szerinti rendelések és minden e szakmába vágó munkák legjutányosabban eszközöltetnek.

Az üzlethelyiség kiadó.

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Pénzkölcsön. Rövid lejáratu kölcsönöket bármily összegig kezes nélkül egy óra alatt, ház és földbitokra három nap alatt megszerez Héry Gyula bankirodája Péterfia u. 40.

Borsy-fele pemetefü cukor, köhögésnél a legjobb czukorka, 1 doboz 20 fillér. — Kapható Bud i czukrászda, Jósa és Jóna drogueriájában.

16 forinttól feljebb készítek finom gyapju szöveteimből divatos férfi öltönyöket vagy téli kabátokat. Mintákkal kívánatra házhoz megyek. Klein Adolf angol uri szabó és Drezdai akadémiában végzett szabász üzlet Piacz utca 66.

Ugyes fűszeres segéd azonnali belépésre kerestetik. Czim a kiadóhivatalban.

Könyvelésben jártas kisasszony irodába kerestetik. Irásbeli ajánlatok e lap kiadóhivatalába czimzendők.

Kereskedelmi végzett szép írással bíró leány felvétetik. Irásbeli ajánlatok Békés Emil szesznagykereskedőhöz Barna-utca 1. sz. intézendők.

Nádszék fonás olcsón elvállaltatik, Bethlen-utca 56.

„T. Zs.” a kívánt czimre levelet írtam. Válaszát kéri „Égő-rózsá—piros rózsá.”

„Eleven ördög” nek levele van a kiadóhivatalban.

Csinosan butorozott külön bejáratu szoba azonnal kiadó. Széchenyi utca 27.

Boros pinczét keresek a főpiacson évi bérletre. Irásbeli ajánlatokat kérek, mert nem helybeli vagyok. „Borospincze” czimén a kiadóba.

Monogramok és egyéb himzések jutányos áron készíttetnek, Boldogfalva utca 4. szám alatt.

Jó házilag készített boreczet eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Árva leány intelligens családból irodai alkalmazást keres szerény feltételek mellett. Czim a kiadóhivatalban.

Gazdasági

Bundák

dus választékban!

sötétszürke, barna vagy fekete Mikádó, szörme béléssel és szörme gallérral K 30—60, szövetbéléssel és szörme gallérral K 24—50.

Koch Testvérek

Debreczen

Piacz-utca 51. sz. (Csanak-ház.)

ÁRBEVÉZÉK INGYEN.

Telefon 384.

A tavalyi Petroleum forrás megeredt NEUMANN NÁNDOR

festék-, lakk-, keze és petroleum gyári raktárában

Hatvan-utca 5. sz. alatt.

Telefon 205.

Bronz mázak minden színben dobozonként 16 kr.

Fentartva

Halász Nándor

ékszerész

karácsonyi

hirdetésének.

Karácsonyi és Ujévi ajándéknak

a legczélszerűbb a saját vagy elhalt szülők és rokonok képét megnagyobbitni és evvel az illetőnek kellemes meglepetést szerezni.

Minden egyes vevő

aki 5 forintért árut akár egyszerre, akár részletekben vásárolni, annak bármilyen fénykép után egy életnagyságu képet készíttetek, csupán a rajta levő papir keretért 1 frt 50 kr. fizetendő.

Női ruhaszövetek, Barchettok és Nyak-cizczák érkeztek.

Főnyeremények 100.000, 40.000, 30.000 stb.

Alkalmi sorsjegy-társaság.

500 darab

Erzsébet sorsjegyből

50 tag részére

alkalmi sorsjegy-egyesületét alakítottunk, de a jelentkezők egyrésze már nem volt felvehető, miért is egy újabb csoport átalakítása vált szükségessé, szintén

500 darab

SZANATORIUM

SORSJEGYBŐL

50 tag részére

havi 4 kor.részletfizetésre.

Jelentkezések csak november 29 éig fogadtatnak el, mert az első huzás már

december 1-én

ejtetik meg.

DEBRECZENI IPAR- és KERESKEDELMI BANK.

Főnyeremények 100.000, 40.000, 30.000 stb.

„Barát ital“

gyomorlikőr készítményem a legkifináltabb étvágyat hozó **gyomortisztító**, az emésztést elősegíti, igen ózú és gyorsan ható, naponta két pálinkás pohárral elegendő.

Régi gyomorhaj székrekedés és hideglelés ellen csakis ez segít.

Egy üveg ára 40 és 80 krajczár. Kapható a készítőnél levélbeni megrendelésre postán.

Czim: **Zenke Zoltán, Szeged.**

Kereskedőkismételárúsításra nagy engedményt kapnak
Kapható Debreczenben: Kontsek Géza, Parti Ferencz, Geréby Fülöp utóda, Váray József, Gyarmaty József, Merkli Ferencz urak fűszer üzletében. — **H.-Böszörményben:** Szabó Sándor, **H.-Szoboszlón:** Körner Béla, **H.-Hadháza:** Horovitz Móritz fűszer üzleteiben.
Utazó és helyi ügynökök felvétetnek.

Gyomorcsövek

legjobb minőségben marhabőrrel bevont rugóból, szájpeczekkel, szorító zsinórral és piszkafával 9 korona.

Reisz Lipót Fianál Nagyszombat.

Maradék Áruház

Piacz-utca 19.

Tisza palotával szemben.

Minden olcsó és semmi sem drága.